

Przedpłata

„Głos Narodu“ wynosi
 w Krakowie: miesięcznie
 3—-. Za odroczenie
 mieszkani dopłaca się
 50 hal. miesięcznie.

Biuro Redakcji i Admini-
 stracji: róg ul. św. Krzyża
 Mikołajskiej 1. 7.

Telefon Nr. 190.

GŁOS NARODU

DZIENNIK POLITYCZNY, ZAŁOŻONY W ROKU 1893 PRZEZ JÓZEFA ROGOSZA.

REDAKTOR NACZELNY: Dr. ANTONI BEAUPRE.

Przedpłata

na „Głos Narodu“ wynosi
 na prawosól: miesięcznie
 kor. 2-70. W państwie nie-
 mieckim kwartalnie: 10
 koron. W innych państwach
 kwartalnie koron 12—.

Numer pojedynczy zwykły
 12 hal
 Numer niedzielny ilustro-
 wany 16 h.

Nr. 328

Kraków, Poniedziałek dnia 30 Listopada 1903

Rok XI.

Jubileusz

prof. dra Marjana Sokołowskiego.

Aula główna w Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego wczoraj o 12 godzinie w południe zaczęła się zapelniać licznymi gośćmi, uczonymi, artystami i młodzieżą, aby uczcić 30-letnią pracę radcy dworu prof. dra Marjana Sokołowskiego, dyrektora Muzeum książąt Czartoryskich i dyrektora Domu Matejkowskiego.

Prof. Sokołowski ur. w r. 1839 w Królestwie Polskiem, do gimnazjum chodził w Warszawie, studia uniwersyteckie odbywał w Paryżu, gdzie ukończył wydział prawa, oraz w Heidelbergu, Berlinie i Wiedniu. W r. 1877 habilitował się jako docent na uniwersytecie krakowskim i od tego czasu wykłada bez przerwy historję sztuki. Profesorem został mianowany w r. 1882.

Prace naukowe jubilata, obejmujące dziedzinę estetyki i krytyki artystycznej, historję sztuki i archeologję, dochodzą do pokaźnej liczby kilkudziesięciu. Zjednał mu one cenione w świecie naukowym imię nie tylko u nas, ale i zagranicą.

Na uroczystość jubileuszu przybyli: delegat namiestnictwa p. Fedorowicz, reprezentant wojskowości, komendant korpusu jen. Albori, prezydent miasta p. Friedlein z wiceprezydentem dr. Leo, reprezentant kapitału ks. kan. dr. Wądołny.

Z prawej strony katedry zajęli miejsca: rektor dr. Krzymuski i liczne grono profesorów, a wśród nich dwaj delegaci Uniwersytetu lwowskiego, profesorowie: dr. Woyciechowski i dr. B. Antoniewicz. Z lewej strony usadowił się komitet obchodu jubileuszu z prof. ks. drem Pawlickim na czele, tudzież licznie zebrani dawni uczniowie i uczennice jubilata, oraz profesorowie Akademii sztuk pięknych i Tow. historii sztuki. Całe to grono otaczało płaskorzeźbę w gipsie, przedstawiającą profilowy portret jubilata, wykonany przez artystę-rzeźbkarza Antoniego Madejskiego.

Do tak nagromadzonej sali przybyła rodzina jubilata, a za nią jubilat, powitany przez wszystkich obecnych powstaniem z miejsc i długotrwałymi oklaskami.

Po zajęciu miejsca honorowego przez jubilata, uroczystość zagalł ks. prof. dr. Pawlicki przemową w języku łacińskim, wręczając przy końcu etui, w którym mieściła się płaskorzeźba jubilata, odbita w brązie.

Następnie prof. dr. Konstanty Górski odczytał adres, który jubilatowi wręczono w czerwonej okładce.

Dalej ks. dr. Pawlicki odczytał list od ministra oświaty dra Hartla, a p. Eman. Swejkowski liczne listy i telegramy gratulacyjne z Włoch, Belgii, Monachjum, Kijowa, Budapesztu, Gracu, Jenu, Wiednia, Warszawy, Pragi, Łomży, Lwowa i wiele innych miast krajowych i zagranicznych, oraz od wielu osób i zakładów, a między innymi od ks. biskupa dra Pelczara, od książąt A. Czartoryskich, Z. Tarnowskich, K. Lanckorońskiego, od Spasowicza, Fryzego i wiele innych.

Następnie przemawiał delegat uniw. lwowskiego prof. dr. Bożoz Antoniewicz, a po tym p. Lepszy im. członków komitetu Towarz. historii sztuki. Dyr. dr. Feliks Kopera przemawiał im. dawnych uczniów, a po krótkich przemówieniach uczniów młodszych, ostatni przemawiał rektor profesor dr. Edm. Krzymuski.

Rozrzewniony jubilat w pięknej przemówieniu dziękował za zgotowaną mu owację, na którą jak mówił nie zasłużył, ale do jednego się przyznał, „że do pracy wiodła go Miłość Ojczyzny i umiłowanie swego powołania“.

Uroczystość zakończyła się o godzinie w pół do 2 popołudniu.

Z klubu słowiańskiego.

Sobotnie zebranie klubu poświęcone było omawianiu stosunków na półwyspie bałkańskim.

Prof. Zdziechowski odczytał i komentował kilka listów pisanych przez Rosjanina doktora Jefremenkowa, do jednego z polskich uczonych, a wyrażających pogląd na kwestję macedońską, zupełnie odmienny od zapatrywań rosyjskiego ogółu. Listy te ciekawe i oryginalne ogłosimy, gdyż bądź co bądź są one dowodem, że w rosyjskiem społeczeństwie istnieje odłam, któremu obrzydł już panslawizm i panrusycyzm. W dyskusji zabrał głos przedewszystkiem dr. Stefański, który polróżował po bałkańskim półwyspie już w czasie powstania macedońskiego, i z bogatej skarbnicy swych wspomnień, wy dobył wiele pouczających spostrzeżeń. Jeżeli Jefremenków uważa Turków za jedyny kulturalny naród na półwyspie bałkańskim, to przeciwnie dr. Stefański jest zdania, że Turcy niemają żadnej przyszłości w Europie, gdyż ich urządzenia społeczne i administracyjne są przestarzałe i na pół barbarzyńskie.

Hr. Krzysztof Mieroszewski dorzucił kilka szczegółów dobrze mu znanych stosunków bośniackich. Dr. Beaupre przypomniał sympatje polsko-tureckie po rozbiore Polski, podniósł, że stosunek „rajów“ (włościan) chrześcijańskich do wielkich właścicieli (begów) jest lepszy aniżeli było do niedawna, do czasów Gładstona, położenie dzierżawców irlandzkich; administracja turecka jest niezawodnie lichą płatną i przedajną, ale administracja rosyjska w polskich prowincjach nie jest wcale lepsza. Można zatem spodziewać się, że i Turcja otrząsała kiedyś więzy dawnych przesądów i skostniałej rutyny. P. Adam Szymański opowiedział dużo ciekawych rzeczy o Jakutach, plemieniu syberyjskiem, bardzo pokrewnem Turkom i z charakteru narodowego Jakutów wyprowadzał wnioski o nastroju tureckiego społeczeństwa. Dr. August Kwaśnicki, który odbył dłuższą służbę w wojsku tureckiem, jako lekarz, przedstawił charakterystykę Bułgarów i Turków, opartą na bezpośrednim zetknięciu się z obu temi plemionami. Sąd jego o Bułgarach wypadł dość surowo. Dr. August Sokołowski sięgnął do wspomnień historycznych, przedstawiając dawne stosunki polsko-słowiańskie jeszcze od czasów Warneńczyka. O. Marcin Czerwiński wyborny znawca ludów bałkańskich, zaznaczył niesłychane zepsucie panujące w Konstantynopolu w najwyższych kołach tureckich i na dworze sułtana. Wogóle dyskusja była bardzo ożywiona, widocznie temat pogadanki dotknął sprawy aktualnej.

Z TEATRU.

Teatr miejski.

„Piękna żonka“, komedia w 4 aktach Bałuckiego.

Pogodny humor Bałuckiego zaczyna być zgrzytliwym, skoro tylko dotknie tematu „arystokracji“; i wtedy autor „Grubych ryb“ jest najmniej bystry. Dla niego „arystokracja“ przedstawia się jako tajemnicze zbiorowisko zepsucia i głupoty, a ta przesada w ocenianiu niektórych sfer towarzyskich, wywołuje jeszcze to wrażenie, jakby, pomimo wszystko, to niedostępne środowisko autorowi imponowało. — Stąd jego satyra chybia celem, gdyż nieprawdopodobieństwo karykatury pozna i oceni każdy przeciętny widz. Nasza „arystokracja“ dostarcza zresztą tyle materiału do najostrejszej satyry, że wszelkie karykaturowanie jest zbyteczne.

Te uwagi nasuwają się zwłaszcza po wysłuchaniu „Pięknej żonki“, której ostrze godzi w ludzi, pnących się przez próżność do kół towarzyskich, nieodpowiednich majątkowi i stanowisku i w źle wychowanych a mało inteligentnych paniczyków. Satyra w tej komedji jest wszędzie zabawna, gdzie nie przechodzi w karykaturę, — albo raz brakiem dobrego smaku. Prawie zawsze jednak bierze górę poczciwość, pogodny i pozbawiony złości, humor Bałuckiego i jego uczciwość i zacna tendencja.

I dlatego, — chociaż całe to sztuki wydaje się przestarzałe, chociaż niektóre efekty są naiwne, chociaż końcowy morał zbyt grubymi ryłkami jest kreślony słucha się „Pięknej żonki“,

z tą spokojną wesołością, która najlepiej dogadza publiczności szukającej w teatrze swobodnej i lekkiej rozrywki.

Według dawnych tradycji naszej sceny, — grano „Piękna żonka“ bardzo, dobrze i bez gwałtownych odskoków w niektórych rolach lub scenach. Pp. Zelwerowicz, Zawierski, Leszczyński i pani Konarska, stworzyli wcale udane, i zgodnie z intencją autora, na pół karykaturalne typy. Zwłaszcza p. Leszczyński potrafił okazać w niewielkiej roli, niezwykle humor i wyborną charakterystykę. Typowym „wajaszkiem ze wsi“ Bałuckiego, — był pan Jednowski, pan Mielewski poprawnie hulał i szlachetnie kochał, p. Sosnowski dobrze naszkicował rozpustnego dygnitarza, panna Ordon była miłutką piękną żonką, — a panna Jutkiewicz doskonale naiwnym podlotkiem.

„Piękna żonka“ komedja Bałuckiego grana była w Krakowie trzy razy w październiku 1886 roku, raz w styczniu 1887, raz w lutym 1889 i raz w czercu 1893 należy już do sztuk, których nie zna dzisiejsze pokolenie bywalców teatralnych. Pierwotna obsada była: Chwaliszewski (Semaszko), Pelagia (Wolska), Julia (Sulikowska), Ludwik (Sobieśław), Andzia (Kałużyńska), Rembaliński (Rygier), Excellenceja (Fellksiewicz), hr. Kamil (Lubicz), Lolo (Solski), Lunio (Konopka, Roland), Sidonia (Wojnowska), Mimi (Śliwicki), Cymbalkiewicz (Winiarski), służący (Orliński), lokaj (Dorowski). Reżyserem był Apollo Lubicz, amant o wytwornem obejściu. Obsada sztuki za czasów Gliksona była znakomitą.

KRONIKA.

Zapiski osobiste. Arcybiskup lwowski ks. dr. Bilczewski bawił przez całą dobę w Krakowie jako gość JE. N. księcia kardynała. Ks. arcybiskup odjechał wczoraj do Lwowa.

Od kilku dni bawi w Krakowie polski wynalazca p. Jan Szczepaniak w towarzystwie swojego spółnika p. Kleinberga.

Odświeżenie portretu ś. p. prof. dra Malinowskiego, pędla Strojnowskiego, odbyło się wczoraj przed południem w sali wykładowej XL Długosza w Collegium Novum. Portret ten zdobi salę Długosza, ponieważ ś. p. prof. Malinowski w sali tej stale wykładał.

Wieczór listopadowy w „Sokole“ zgrupował jak zazwyczaj tłumy publiczności pośród których widzieliśmy wielu księży i przyjezdnych gości. — Zjawia się na obrzymiej estradzie poseł Korfaaty witany frenetycznymi oklaskami i w dłuższej przemowie, z wielką swadą wypowiedzianej nawiezał rzeź z przed 73 lat do dzisiejszych stosunków, zwłaszcza pod zaborem pruskim. — Zaamiennie były jego słowa odnoszące do coraz bardziej uświadomiamającego się ludu śląskiego: „Chłop jak chwyłi garść ziemi w rękę to jej już nie wypuści, w przeciwieństwie do tych, którzy plamą honor nasz przed wrogiem trybunałem.“

Następnie chór Lutni wprost artystycznie odśpiewał kilka pieśni pod batutą wytrawnego dyrygenta p. Steibelta. Dalej bardzo oklaskiwane były popisy muzyczne prof. Wierzechowskiego i miłutkiej młolocianej pianistki p. Drozdowskiej. Kwartet smyczkowy był wprost biesiadą dla zwolenników gry skrzypcowej, to też byli wykonawcy wynagradzani hucznymi oklaskami. Prof. dr. Kozłowski ze zwykłą sobie swadą znakomitego historyka skreślił sylwetkę Łukasińskiego tego męczennika — patriotę, przyczem opisał okrucieństwo caratu. Odczyt ten trwał 3/4 godziny.

Okrasą wieczoru był śpiew znanej nam już z estrady śpiewaczki p. H. z Strzeleckich Mięczyńskiej, która wprost oczarowała publiczność przepięknym śpiewem i była zmuszoną do bisowania.

Wreszcie art. dram. p. Dalebianka, przybyła wprost z teatru więc nieco zmęczona, oddeklamowała z ucuciem Anhellego Słowackiego, dodając utwór Rydla p. t. „Bajka o Kasi i królowanie“. Orkiestra sokola uprzyjemniała antrakty wyborną grą, zwłaszcza popouru Czermaka wypadła pięknie. Dyrygował nią niezmordowany druh Uryga. Zauważyć należy, że program był staranny i na tej wyżynie artystycznej, jaka cechuje te obchody urządzone przez komisję obchodową naszego „Sokola“.

